

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Reformatio Tribunalis, & Officialium Camerae, Pii IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

que propterea suffragari posse.

*Clausula
sublata.*

§. 22. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Rom. Ecclesiae Cardinales, etiam Provinciarum ac Terrarum ditionis Ecclesiasticae Legatos, eorumque Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

*Clausula
derogatoria.*

§. 24. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Privilegiis quoque, indultis, ac facultatibus eidem Camerario, ac Praesidentibus, & Clericis, etiam motu proprio, & consistorialiter, ac de Fratrum eorumdem consilio, & assensu, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & aliis quomodolibet etiam per praedictum Martinum V. Eugenium IV. Innocentium VIII. & praedictum Leonem X. & Paulum III. ac Iulium etiam III. & alios quoscumque Rom. Pontifices praedecessores nostros, ac forsan etiam Nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogandum, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus praesentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, & quorumcunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis.

*Forma & effectus
publicationis.*

§. 24. Ut autem praesentes literae ad omnium notitiam deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatii nostri, ac Camerae Apostolicae valvis, & acie Campi Florae per aliquos ex Curatoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii, quos literae ipsae concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in

futurum, nullam possint excusationem praetendere, vel allegare, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile, apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

§. 25. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverint incursurum.

*Sacra p.
nalis.*

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, sexto Calen. Junii Pont. nostri Anno tertio.

*Dat. P. A. 3.
die 27. Maii*

Reformatio Tribunalis, & Officialium Rev. Camerae Apostolicae.

PIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM inter ceteras animi curas, quibus in hac praefata Beati Petri sede, meritis licet imparibus, constituti, quotidie sollicitamur, illa vel à primordiis assumptionis nostrae ad summum Apostolatus apicem praecipua fuerit, ut universon gregem Dominicum fidei nostrae commissum, ad illicita valde proclivem, pro Nobis injuncti muneris officio, in viam salutis reduceremus, ejusque rei gratia, sacrum Oecumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina indicendum, celebrandum, & Deo favente absolvendum convenimus.

*Hic Pont. pro
reformatione
graege Domini-
ci, celebra-
re voluit Con-
cilium Triden-
tum in eju-
smodi loco.*

§. 1. Et propterea, ne dum foris de reformatis in universali Ecclesia moribus tractabatur, interim ipsam morum censuram domi, videlicet apud Sedem ipsam, detestare, causamque Curiae Romanae, & Almae Urbis nostrae, in qua Sacerdotii principatum, & Christianae Religionis caput, unde merito universi Christi Fideles, rectae Catholicaeque vitae sumerent exemplum, divina instituit providentia, protelare videremur, quinimmo, ut à domo nostra iudicium inciperet, Curiam ipsam, ac praecipuo illius Magistratus, ordines, & officia multis excessibus, & corruptelis, quae vesana Hominum libidine in eam sensim irreperant, summis tum studio tum diligentia repurgaverimus.

*Romanam
Curiam &
ejus officia
reformati
ut in multis
cons. praee-
dentibus.*

§. 2. Et inde animum nostrum ad Camerae Apostolicam, ad quam negotia locorum omnium totius Sanctae Romanae Ecclesiae status, assidue conflunt, ejusque Tribunal, quod sive jurisdictionis antiquitate, & auctoritate, sive rerum gerendarum excellentia, sive Virorum amplitudine, ceteris in eadem Curia praestat, intendente multa

*Ejusque Ca-
meram ut in
cons. ss. Ro-
manae fol.
74.*

multa, quantum tulit temporis ratio, circa illius jurisdictionem huiusmodi, ac potestatem, & facultatem, nec non dilectorum filiorum Notariorum, & aliarum personarum suarum statum, & directionem salubriter ordinaverimus, prout in aliis literis nostris desuper confectis, plenius continetur.

Hanc d. Camera reformationem prosequendo omnia ejus privilegia quatenus huic reformationi non sunt contraria confirmat.

§. 3. Nos semel incæptum reformationis huiusmodi negotium, Domino cooperante, diffusius prosequi, nec tamen ex iis quæ pro ipsius Camera, & pro tempore existentis, Ecclesiæ Romanæ Camerarii nec non Clericorum, & reliquarum Personarum dictæ Camera statum, directione, ac aliis ibi hætenus salubriter instituta, & concessa fuisse reperiuntur, quicquam detrudere, sed his immotis in sua firmitate permanentibus, ea solum, quæ experientia, vel deesse, vel obesse probavit, opportunè juxta rerum exigentiam supplere, & emendare volentes. Nec non omnium, & singularum constitutionum, tam generalium quam specialium, in favorem dictæ Camera editarum, ac quorumcumque privilegiorum, facultatum, gratiarum, concessionum, litterarum, & indultorum, illi, ac præfatis Camerario, & Clericis, eorumque Collegio, & Personis, per felices recordationis Gregorium IV. Bonifacium VIII. Urbanum VI. Martinum V. Eugenium III. Sixtum etiam III. Innocentium etiam VIII. Julium II. Leonem X. Paulum III. & Julium similiter III. ac alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam motu proprio, & ex certa scientia concessorum, confirmatorum, & innovatorum. Nec non statutorum, & ordinationum, & decretorum Camera, ac Camerarii, & Clericorum prædictorum, eorumque Collegii causas, res, personas & statum concernentium, luculose conditorum, & ab eisdem Prædecessoribus, vel eorum aliquibus confirmatorum, nec non quarumcumque litterarum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, motu proprio & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, illa omnia, & singula, ac prout ea concernunt reliqua in ipsis litteris, aliisque documentis contenta, quatenus litteris nostris prædictis contraria non sint, nec illarum effectum impediunt, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, eisque perpetuam, & inviolabilem roboris firmitatem adjicimus, ac omnes, & singulos Juris, & facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

Ita regni ea concedit.

§. 4. Et nihilominus eadem præmissa, omnia, & singula Camera, Camerario, Clericis, & Collegio prædictis concessa, & indulta, eisdem modis, & formis, quibus ab ipsis Prædecessoribus nostris emanarunt, similibus auctoritate, & tenore, de novo perpetuò concedimus, & indulgemus, ac

ab illis statuta, & ordinata, statuimus, & ordinamus, volentes illa perpetuis futuris temporibus, sub censuris, & penis in his contentis, inviolabiliter observari.

§. 5. Cum autem officio Clericatus dictæ Camera, quod in ipsa Curia primum existit, munus potissimum incumbat ejusdem Camera res, ritè, & rectè administrandi, jura, & redditus utiliter locandi, contractusque desuper necessarios, & opportunos inveniendi, quorum occasione ipsi Clerici Camera, Procuratores Patrimonii Beati Petri, rerumque omnium totius Status Ecclesiæ Romanæ huiusmodi Custodes, & Præsides merito nuncupantur. Nec non jus reddendi, & iustitiam, tam Fisco, Privato, quam ipsis Privatibus, si qua ratione de Fiscis interesse agatur, administrandi. In his autem muneribus obeundis, vel temporum malicia, vel antiquorum Clericorum negligentia, vel desuetudine, res Cameralis detrimentum non modicum accepisse noscitur. Hinc est quod Nos, sicut rei magnitudo postulat, ad ulteriorem, etiam in his, reformationem producendum esse censentes motu, scientia, potestatis plenitudine, & tenore similibus, perpetuò statuimus, & ordinamus, quod deinceps, ad ipsa Clericatus Camera officia, cum vacabunt, nulli nisi vitæ, morum integritate præstantes, litterarum scientia præditi, rerumque humanarum experientia insignes, assumi debeant, quorum excellentia, virtute, doctrina, & auctoritate Camera ipsa, & Romanæ Ecclesiæ Status universus rectè gubernari, & latissimum ab eis incrementum suspicere possit.

Clericatus dictæ Camera qualitates designantur.

§. 6. Et ut inde videbatur, dictæ cupiditatis pernicies omninò eliminetur, quod posthac in quibuscunque contractibus super locationibus rerum, & iurium ipsius Camera celebrandis, seu partibus, ut agent faciendis, nullus Vicecamerarius, Thesaurarius, aut quispiam ex Clericis, & Cameralibus, Assistentibus, Notariis, aliisque Ministris, & Personis dictæ Camera, quocunque nomine nuncupatis, illarum particeps existat, quin potius ipsi ab omni quantumvis minimo commodo, & lucro, exinde quomodo cumque directè, vel indirectè provenientes, omninò abstineant, quod si eorum aliquem secus fecisse legitime constiterit, officio suo, ipso facto, perpetuò privatus existat, perpetuæ infamiae notetur ac aliis penis nostro, nostriq; Successoris Rom. Pontificis, pro tempore existentis, arbitrio subiaceat. Qui verò de præterito circa præmissa deliquerit, & penis à jure, & constitutionibus à Prædecessoribus nostris super hoc editis, & inflatis, puniatur.

Cameralet contrallatum Camera particeps esse prohibetur.

Ad hoc vide Conf. 3. l. ult. III. fol. 691.

§. 7. Sed nec quisquam dictorum Vicecamerarii, Thesaurarii, Clericorum, aliorumque Cameralium, & Ministrorum assistentium, visis contractibus, quos inter Cameram ipsam, & eorum Consanguineos, aut Affines ad quartum usque gradum attinen-

Contrallibus Camera cum eorum officiis non interfit.

Tu vide d. l. ult. III.

tes fieri contigerit, sub mille ducatorum Camerae praefatae applicandorum, & alia nostro distique successoris arbitrio incurrenda poena, salvis nihilominus constitutionibus antiquis, alias poenas propter hoc irrogantibus, intervenire, vel alias sese in illis, earumque tractatibus, per se, vel alium, seu alio quomodo immiscere audeat.

Clerici causas propinquas non cognoscant, nec earum discussionibus non intersint.

§. 8. Causae verò conjunctorum, & propinquorum alicujus Clerici, ad dictum quartum gradum exclusivè, ipsi Clerico nullatenus committantur, nec quisquam eorum sibi commissas audiat, sed eas, expressa causa, recuset. Nec etiam in discussionibus & decisionibus tam illarum, quam aliarum quarumcumque causarum, in quibus aliquod interesse pretendere posset, sive Clericus, sive assilens ille sit, ullo modo interesse, nec ullum votum habere, sed statim à dicta Camera, etiam dum causa proponitur, etiam injussus, cum in hoc ignorantiam pretendere non possit, egredi debeat, & si secus fecerit, Clericus per mensem suspensionem ab exercitio, & perceptione emolumentorum sui officii, alius Clericus applicandorum, ipso facto incurrat, assilens verò jocalium, & regalium exactio- ne aliis assistantibus applicanda, ipsiusque Camerae ingressitrium mensium spacio mulctetur.

Inquisitionis causa contra Camerales in Camera approbanda est.

§. 9. Quicumque autem, sive ex Clericis, sive ex aliis Cameralibus praefatis ab aliquo suspectus in causa recusatus fuerit, accusans non nisi expressa suspicionis causa audiri, illaque expressa, absente recusato ut suspecto in Camera discuti, eaque à pluribus approbata, suspectus ipse in hujusmodi causa nullo modo se intromittere, aut interesse debeat, si verò suspicio probari nequiverit, nulla ejus allegata ratio habeatur.

Contractus Cameralium inveniendi forma.

§. 10. Et quoniam ubi periculum major intenditur, ibi est plenius consulendum, quod super quibuscumque contractibus Cameralibus deinceps, in perpetuum in eundis, capitula, & conventiones per Thesaurarium Camerae, pro tempore existentem, vel alium, ad quem spectaverit, prius conscribantur, eorumque exempla singulis Clericis, & aliis omnibus Cameralibus per Commissarium ejusdem Camerae, tribus saltem diebus antequam de negotio tractetur, transmitti debeant, quibus unusquisque seorsum instructus, domi maturè consulere, remque cum ceteris in Camera ipsa conferre possit, ut ibi omnes rectè discernere valeant, ac tum demum ea quae decreverint statuto die in plena Camera comprobanda, per quospiam alta voce legi debeant, ut solito inter eos ordine servato, cuique licitum sit super unoquoque capitulorum quid sentiat, coram dicere & allegare, & quod inde ipsi Camerae utile & optimum videbitur, executioni salubriter demandetur. Ceterum ut fraudibus, quae in hujusmodi contractibus fieri possunt nec non periculis, controversiis, ac litibus

obvietur, publicaeque utilitati evidentius consulatur, quod hujusmodi capitula quae sic confecta, & expedita fuerint, imprimi aut scribi, & publicari, ac affigi in locis solitis debeant.

§. 11. A omnia, res proventus, & jura Camerae juxta formam aliarum literarum à nobis super hoc motu simili emanatarum, quas etiam per praesentes innovamus, sub hasta licitari omnino debeant. Quae omnia per dictos Vicecamerarium, Thesaurarium, Clericos, & alios supranominatos, sub excommunicationis poena, non nisi à nobis & Successore nostro, praeterquam in mortis articulo relaxanda, exactè servari mandamus. Declarantes vota, & juramenta ipsorum, aliter praestita, eosdem non ligare. Ac contractus, & omnia inde secuta, nullius roboris, vel momenti existere, quinimò per Cameraam quandocumque revocari, & contractus ipsos servata eadem forma, de novo celebrari debere.

§. 12. Cumque fidei curae, & iudicio dictae Camerae tamquam praefatae Curiae, & totius Ecclesiasticae ditionis, nec non ipsius Principis in hujusmodi rebus, & bonis supremo Tribunalis, status ipse universus commissus sit, magnopere laborandum est, ut munus Justitiae virtutum omnium Dominæ, & Reginae, ac publici, privatiq; tutricis optimae, non solum Imperio, sed etiam maiestati, & dignitate fulciatur, tamquam in bene composito corpore purus sanguis, ita in illa religionis, justitiae & aequitatis, quasi sanitas perpetuò constet, quod statutis diebus, quibus dicta Camera in Palatio Apostolico, & ubicumque haberi consuevit, quisque in ea interveniens, summo mane, & hora, ab ipsa Camera statuta, sicuti alii benè constituti Magistratus, dictae Curiae, convenire debeat.

§. 23. Cursores verò, jubente ipso Cameraario, seu Vicecameraario, ipsam Cameraam certis loco, & hora, sive ordinaria, sive extraordinaria fuerit, pridie sub poena amissionis salarii mensui, singulis tam Clericis quam aliis Cameralibus, personaliter, vel per cedula domi dimissam, omni tempore praenunciare teneantur.

§. 14. Et cum absentia ipsa per se damno, & incommodum maximo omnibus sit, cum non solum rerum gerendarum cursum retardet, sed ipsa quoque negotia in discrimen manifestum constituant, plerumque destituant, quod nullus deinceps, sive Clericus, sive alius Cameralis, ab ipsa Camera sine expressa Cameraarii, vel ejusdem Camerae Decani licentia, impunè abesse possit, excepta publicae utilitatis, privataeque necessitatis causa, quam tamen absens per Nuncium eidem Camerae significare debeat. Qui verò id semel, & iterum neglexerit, fructibus, & emolumentis illius mensis, aut localibus, & regularibus, aliis applicandis quae vel uno ex eisdem contradicente illi nequaquam remitti, vel condonari possint, & alia

Proventus Camerae sub hasta licitari debeant.

Camerales conventus diebus statutis summo mane in Camera.

Cursores debent Camerae pridie intromittere.

Abesse non debent Camerales absque licentia Cameraarii, vel Decani.

alias ipsius Camere arbitrio privari debeat, nec nisi de expressa nostra, aut Successoris nostri licentia, ceteris in Camera significata, ab urbe abesse possit, statutis, & decretis, quæ de absentia Clericorum, & aliorum præfatorum disponunt, integris permanentibus, & per præsentis innovatis. Illis tamen, quæ à Tridentini Concilio super residentia statuta sunt, salvis, & illatis manentibus.

§. 15. Clerici autem, & qui alias Rochetto, & Cappatuntur, eisdem in qualibet Camera, reliqui verò solitis vestibus rubris, & violaceis, nulla deinceps Confistorii habita distinctione, induantur, aliter verò induti excusari, aut admitti non possint.

§. 16. Omnes itaque sic induti, dicta hora, pulsata campanella ad Missam accedant, quæ Decano, & alio Clerico, vel absente Decano, duobus Clericis ad minus assistentibus incipi debeat, eaque peracta præcuntibus duobus cursoribus, omnes Cameram versus tendant, alius post alium servato ordine incedentes, quo quisque commodius ab agentibus, & colligantibus de rebus pertractandis valeat informari.

§. 17. Ubi verò ad locum propositionum causarum pervenerint, imperato omnibus per Camerarium, seu eo absente, Vicecamerarium, vel Decanum, silentio, Advocati, Procuratores, & alii, quibus incumbit, causas huiusmodi non turbare, aut confusæ, ut plerumque consuevit, sed singulatim, & ita deserte, reverenter, & sine strepitu proponant, ut ab omnibus commodè intelligi, & à Clerico Mensario, notari possint. Quod si illi à Camerario, seu Vicecamerario, vel Decano semel, & iterum moniti, non obtemperaverint, ad hoc manus deinceps non admittantur.

§. 18. Cumque Notarii dictæ Camere turpi lucro inhiantes ex procuracionibus causarum, seu quæque per eos, vel eorum substitutos, precibus, amicitia, vel pecunia factis, causas ipsas non modo affectare, sed in eis quoque Notarii, & Procuratoris officia in detrimentum partium conjunctim exercere noscantur, quod illi deinceps ab eisdem procuracionibus, sub pena ducentorum ducatorum Camere præfixæ applicanda, prorsus abstinere, sed Procuratores causarum, vel sollicitatores ipsarum ad eas procurandas duntaxat admittantur.

§. 19. Quodque Pauperum, & miserabilium personarum causæ, quarum in dicta Curia quò major est numerus, eò major præsertim quoad impensas ratio est habenda, de cætero à Procuratore pauperum, qui in eodem loco ubi describuntur continuè assistit gratis, & quandoque voluerit etiam extra ordinem favore paupertatis proponantur. Qui pro eisdem ac consulendum, & informandum advocatorum eorundem Pauperum, ut eos in ipsa Camera defendere possit, accedere teneatur, Et si

ab officio suo sic sibi injuncto quoquomodo defecisse, & pariter si advocatus ipse suo officio gratis pro Pauperibus exhibendo, & pro nullo alio, qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinando, defuisse apparuerit, vice si legitime impeditus non fuerit, salario trium mensium mulsetur, & si reciderit in idipsum, officio suo perpetuò privatus existat eo ipso.

§. 20. Clerici autem, ceterique Camerales Cameram ipsam, priusquam omnes propositiones eadem die occurrentes per Clericum Mensarium descriptæ fuerint, non ingrediantur.

§. 21. Ipsi verò illis expletis ingressi, cum sine Dei adiutorio, & Spiritus sancti gratia nihil boni sperandum sit, erecta ad DEUM omnipotentem mente, illiusque, ac Beatisimæ semper Virginis Mariæ genetricis suæ, advocatæ nostræ, toto corde ab omnibus invocato flexis genibus suffragio, eorum oratio B. Isidori Episc. quæ incipit, *Assistimus Domine Sancte Spiritus*, per novissimum Clericum tunc præsentem alta, & intelligibili voce legatur. Qua finita quicunque in plena Camera audiri voluerit, liceat illi eam tunc ingredi ac perloqui, & informare, sique ab omnibus æquo animo, ac benigne audiatur.

§. 22. Quibus sic ritè peractis, Camera ipsa claudatur. Et quia valde incommodum quin etiam indecorum videtur, ut postea quisque indifferenter ad tantum Tribunal sine illius Præsidium licentia admittatur, quod saltem unus ex cursoribus præfatis ante ostium ejusdem Camere assidue maneat, illudque custodiat. Nec quemcumque cujuscumque gradus, & conditionis, nisi præmonito per eum Vicecamerario, seu Decano præfato, indeque deliberato, admittet, vel introducere audeat, sed talis aut licentiam expectare, aut omnino recedere debeat. Ceterum, clausa dicta Camera, nulla propositio, nisi fortè Procuratoris Filci, vel Commissarii Camere, seu Procuratoris Pauperum, quibus jure merito quandoque est indulgendum, ulterius audiatur, neque describatur.

§. 23. Demum ceteris semotis, & quibuscumque sermonibus, & colloquutionibus ad res Camere minimè facientibus, quæ expeditiones Camerales impedire, vel in longum protrahere consueverunt, prorsus omittis, omnes toto animo ad propositiones audiendas, & decreta facienda incumbunt. Quod ut commodius, & facilius expediri possit, Camera ipsa per duas horas continuas, posito præ oculis horologio, ad minus habeatur, & si negotia exigerint, ulterius producat, ex qua interim nemo nisi à Papa, seu Cardinale, curam negotiorum gerente, inde expressè evocatus, aut aliqua urgenti necessitate ingruente, egredi debeat.

§. 24. Moxque silentio à Camerario, seu eo absente à Vicecamerario, vel Decano omni-

Propositiones occurrentes scribenda sunt per Clericum Mensarium antequam fiat Camera.

Oratio P. Isidori per Clericum novissimum postea legatur.

Deinde litigantes audiuntur.

Camera postea claudatur, & nemo admittatur per cursoris custodiam, nisi cum licentia Præsidium propositiones per hoc vel commissario Camere aut Procuratore pauperum scribantur.

Mensarium causarum propositiones legat.

omnibus imposito, dictus Mensarius de more propositiones descriptas legat.

Decanus distribuat causas per turnum non tamen concernentes officia, vel gubernia Clericorum.

§. 25. Et quo ad eas, quæ distributionem causarum concernunt, ipse solus Decanus respondeat, nec quisquam illum causas distribuentem quoquomodo interrompere vel aliqui dicere audeat, quo uni magis quam alteri, vel sibi potius causam aliquam committat, sed causas ipsas omnes & singulas per turnum distribuat, incipiente tamen turno ab eo Clerico, quem Camerarius præfens nominaverit, vel eo absente fors educta prætulerit, exceptis causis, quarum universitas ratione guberniorum diversorum, vel officiorum quotannis unicuique Clerico distribuitur, eisdem Clericis omnino relinquendis.

Clerici deinde causas proponunt prævia citatione ad informandum & transmissa cedula propositionis, & servatis aliis hic descriptis.

§. 26. In causis autem expediendis hæc ratio habeatur, ut quæ judicialem indaginem requirunt, nullus Clericorum, nisi prius eis in Camera communicatis, & parte ad informandum citata, audeat illas de cætero expedire. Quo etiam rescripta omnia etiam manu Papæ signata, ac dictæ Cameræ decreta, quibus cognitio causarum ipsis Clericis demandatur, nisi in eis dicatur expressè, quod per seipsum solum audiat, & decidat, ita intelligi, aut interpretari volumus, quod ipse Clericus illas in plena Camera inferre, & de voto omnium expedire teneatur. Verum ut proluxa litium dispendia, quo potest compendio arceantur, Clericus qui Iudex, vel commissarius fuerit, causam aliquam proposituram, partibus prius auditis, diligenter factum discutiat, illoque bene, & sufficienter instructo cedulam manu sua subscriptam parti agenti, & instanti contra Fiscum, vel alium, seu Procuratori Fisci contra partem de more tradat, quæ etiam Clericos, & Camerales omnes certiores faciat, se huiusmodi causam præstituto die proposituram, ut unusquisque in eam intendere, & ad dicendum sententiam suam instructus accedere possit, dataque ipsa cedula, & Adversario intimata, Judicibusque ostensa, si die propositionis per ipsam cedulam statuto adveniente per Fiscum, vel per partem expeditionem potentem, omnibus Judicibus data fuerint informationes, licet per adversarium illam diffugientem idem factum non fuerit, causæ nihilominus proponantur, discutiantur, & si id negotium pariat, etiam altera parte non informante terminentur. Quod si unus ex Judicibus in partis, vel Fisci gratiam odium vel favorem, causæ huiusmodi expeditionem, prætextu quod in ea informatum non sit, impedire, aut in longum protrahere moliat, si talem constituerit informationes habuisse, illa pariter ab aliis Judicibus expeditur. Verum si adveniente die propositionis, informationes à parte, vel Fisco expeditionem desiderante omnibus data non fuerint, cum id illi ad culpam debeant imputari, causæ huiusmodi propositio atque expeditio, donec omnes fue-

rint informati, suspendatur, & interea suspendeatur. Et si præfato propositionis die adveniente, informationes huiusmodi ab utraque parte omnibus data fuerint, Judicibus tamen pro negotii difficultate, & gravitate de causa non liqueat, ipsi propositionem huiusmodi ad alium diem differre valeant, idemque eis licitum sit, si altera pars quæ informationem non dedit, docuerit se fuisse legitime impeditam, impedimento huiusmodi saltem à maiori parte Judicum approbato. Nullus autem qui informationis huiusmodi acceperit, se illas habuisse, sub excommunicationis poena ipso facto incurrenda, audeat denegare.

Causa proposita ordinatim discutiantur, & iuxta maiorem partem votorum decidentur.

§. 27. Cumque causæ ipsæ Camerales, quæ multæ sunt, & de sui natura maximam desiderant celeritatem, nisi certa ratione, & ordine propositæ fuerint, nimia expeditionis tarditate, & Partibus, & Cameræ certum, & maximum pareant detrimentum, quod quilibet Clericus ex multis causis sibi, vel ex rescripto Pontificis, vel ex decreto Cameræ commissis, rei que cognitionem habentibus, in qualibet Camera, servato inter eos solito ordine, unam tantum deligat, quæ pro qualitate personarum, rei, & temporis (prælati semper Pauperibus, & Viduis) majorem postulat celeritatem, & illius seriem facti, unde questio, & dubium Partibus dandum eliciatur, fideliter proponat. Eodemque dubio dato, questionem ipsam, ac iura, & rationes partium, prius per eum perstricta, in alia Camera breviter referat, mox Decanus Camerales primum, deinde Clericos, ab eis exordiens, qui postremo in Camera admissi fuerint, ita ut secundum literas præfati Eugenii Papæ, Decanus ipse ultimus respondeat, de ea re omnes interroget & ad interrogationem illius, Camerales scilicet consulendo, Clerici verò decidendo, solum Deum, illiusque extremum iudicium præ oculis habentes, ex ordine sententias suas dicant.

Votis autem equalibus, ea pars prevaleat cui Camera prius adhaesit, vel ab ipsa, major pars aliorum Cameralium habentium vota consulerit.

§. 28. Et ne contingat causas, & negotia diutius remanere indecisa, quod quandounque vota decisiva fuerint æqualiter divisæ, nec de maiori parte ipsorum appareat, tunc illa pars ipsorum, quibus dictus Camerarius vel eo absente major pars votorum consultivorum adhaeserit, debeat prævalere, ut hac ratione, & quamplures causæ brevi expeditur, & partes ipsæ laboribus, & expensis subleventur. Dum verò causæ ipsæ proponuntur, suffragia rogantur, & sententia dicuntur, omnes magno silentio loquentem audiant, nec quisquam eum interpellare audeat, sed expleto sermone, si illum in facto errasse cognoverit, tunc liceat errantem humanæ benignæque admonere, ut is seipsum corrigere, & alio post eum dicturi possint eorum opinionem firmitus explicare.

Decanus vero remittit ad pontificem causas gravis.

§. 29. Si verò aliquam propositionem gratiam sapientem, vel ad jurisdictionem Gubernatoris, seu causarum Curia dictæ Cameræ

*pietate, & Gubernato-
ri, Auditori
Camera, vel
Theſaurarii
remittit
cauſas ad eos
ſpectantes.*

Camera Auditoris, vel illius Theſaurarii pertinentem, fieri contigerit, Decanus prædictus, propoſitione audita, ſi gratiam concernat, Summum Pontificem ad eundem reſpondeat, reliqua verò ad Theſaurarium, Gubernatorem, vel Auditorem præſatos, prout ſux cuiusque iuriſdictionis fuerit, veteri more, non autem ad quempiam Clericum remittat, ut hac ratione Partes ab expenſis, ſubleventur, & iuriſdictioni cuique conferretur.

*Vera aliorum
revelantes,
pauca hic de-
ſcripta in-
currunt.*

§. 30. Cumque nulla maior peſtis, graviorque perniciēs ex Collegiis proficiſcatur, quàm ſententiās, & opiniones aliorum Exteris aperire, unde libertas dicendi, quæ in Iudiciis prævalet, eripitur, odia gignuntur, & probis Conſultoribus inimicitia parantur, quibus humanæ ſocietatis, & ipſæ juſtitia quam proficemur, nihil magis contrarium eſſe conſtat. Quod quicumque aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam foris pateſceat, & alicui indicaverit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, à qua niſi à Nobis, aut Succeſſore noſtro abſolutionis beneficium nequeat obtinere. Et prima quingentorum, & altera mille ducatorum diſtæ Camera applicandorum, tertia verò vice aliis gravioribus pœnis, Noſtro, & Succeſſoris noſtri puniantur arbitrio.

*Delinquentes in Camera
correcantur, & Pont.
denuncien-
tur.*

§. 31. In reliquis aut quoquomodo delinquentes in plena Camera à dicto Decano primum moneantur, deinde iocalibus, & regalibus, Camera arbitrio, mulſcentur, aliis pœnis ſpecialiter expreſſis ſalvis manentibus. Ipſe verò Decanus, & eo negligente ſubſequentis Clerici in ordine, ſtatim illos Nobis, vel Succeſſori noſtro, ſub noſtræ vel ejus indignationis pœna, denuntiare teneatur, ut inde à Nobis, vel illoſ, ſicut expediens fuerit, amplius provideatur.

*Proponentes
cauſas ſcrip-
tuas ſecum
habeant.*

§. 32. Ut autem quique in dicendis ſententiis propriæ conſciētiæ melius ſatiſſimè valeat, & ea quæ dicenda ſunt ab ipſis fontibus potius hauriantur quàm per rivulos conſeſcantur. Quod Clerici die propoſitionis per eos faciendæ, acta, & ſcripturas earum cauſarum, quas propoſituri ſunt, necnon diſtæ Teſtium, in Camera penes ſe prompta habeant, quibus controverſiæ, quæ in facto ipſo plerumque oriuntur, & facilius dirimantur, & cauſæ ipſæ celerius expediantur.

*Decisiones
cauſarum
adnotentur
à Proponente
in lib.
Decisionum
Camera.*

§. 33. Et quoniam plerique neceſſariæ ſunt ſententiæ, & conſolutiones Camerales quare varia relatio, cum non æquè à pluribus ac ab uno fieri poſſit, plerumque controverſiam movet. Quod uniſcuſque deciſionis argumentum ſive ſubſtantia ſtatim atque per Camera abſoluta fuerit, ab ipſo Clerico proponente, in certo ac proprio libro, deciſionum Cameralium nuncupato breviter deſcribi, deſcriptaque legi, & ab omnibus comprobari, eundemque librum una cum alio decretorum ordinariorum penes Menſarium ſingulo menſe cuſtodiri,

quo certos, ac fidelis ad utrumque recurſus omnino habeatur.

*Qua prius
verbo facta
in Camera
expedienda
ſunt, ab om-
nibus Cleri-
cis tunc præ-
ſentibus ſub-
ſcribantur,
exceptis ſen-
tentis, &
mandatis, ac
expediendi-
bus concer-
nentibus, offi-
cia Clerici-
rum.*

§. 34. Eis vero litteris patentibus, mandatiſque Cameralibus, quæ niſi prius facto verbo in Camera expediri prohibuimus, cum illa de conſenſu omnium expediantur, pariter ab omnibus Clericis tunc præſentibus ſubſcribantur, ſententiis mandatiſque pro illarum executione relaxandis dumtaxat exceptis, quæ licet de voto omnium proferantur, tamen à Clerico Iudice, & Commiſſario tantum ſubſcribi debeant. Quæ verò Clericorum iuriſdictionem ordinariam, ac uniſcuſque Clerici propriam, ſingulis, ſpecialiter demandatam concernunt, ratione guberniorum, quæ quotannis inter ipſos Clericos diſtribuuntur, ea ab unoquoque, cuius fuerit ea iuriſdictione, privatim de more expediantur, Quæ quidem omnia cum hucusque per Subſtitutos Notariorum, & eos quidem rudes, ac impetitos, & plerumque litterarum ignaros, ad Clericos deferri conſueverint, quos nec etiam in cauſis cognoscendis intruere poſſunt, ab ipſiſmet Notariis principalibus, ſeu à Subſtitutis eorum, per Clericos approbandis tantum, qui eodem Clericos de omnibus plene informare valeant, deferantur.

*Adminiſtra-
tores ratio-
nes reddant,
modo & ſer-
vato hic ex-
preſſis.*

§. 35. Cum autem negotiorum acceptandi, conſolidandique rationes, quæ in Camera quotidie redduntur, quod per manus Clericorum, quorum id eſt præcipuum munus, non minore labore, quàm periculo continè verſatur, ſicut eſt maximi ponderis atque momenti, ita majori ſolito debeat cura, & diligentia pertractari. Quod omnes & ſinguli Theſaurarii, Depoſitarii, Commiſſarii, & alii quicumque rerum, & pecuniarum Camera Adminiſtratores, & Exaſtores, quovis nomine nuncupentur, de cetero rationes, & computa modo, & forma inſcriptis in eadem Camera reddere, eaque, vera eſſe, nec habere diverſa, jurare omnino teneantur, quæcunque conſuetudine hucusque ſervata, quæ potius corruptela eſt cenſenda, non obſtante. Nec quiſpiam cuiuscunque gradus, & conditionis exiſtat, ad rationes prædictas afferendas, jurandasque per Procuratorem, ſi præſens in Urbe fuerit, ſed per ſe ipſum tantum admittatur. Abſentes verò, & qui infirmitate, aut carceribus, ſeu aliquo legitimo fuerint impedimento detenti, per eorum Procuratorem ſpeciale ad id mandatum habentem, eidem jura-mento aſtringantur. Et nihilominus ad eos ſic impeditos, ſi in Urbe fuerint, Notarius Camera mittatur, qui ab eis quoque ſimile recipiant juramentum, de quo etiam coram Teſtibus ſemper rogetur.

*Quæ ratio-
nes Notarii
ad calcula-
tores deſer-
vat.*

§. 36. Rationes verò illas juratas Notarius ipſe rogatus ad Calculatores, ſeu Computatores rerum Camera ſtatim deferat, ut inde ab eis ad Præſidentem, & Theſaurarium quàm primum portentur, & celeriter diſcutiantur.

§. 37. Cum verò Clericus ſolidationem

Hhh

Com.

*Clericus eas
solidas pre-
sentat com-
missarius.*

computorum, quæ in Domibus Clericorum fieri solent, aggredi voluerit, Camera Commissarium ad interessendum solidationi hujusmodi omnino citari facere teneatur, ac in ipsomet Decreto commissionis solidationis post deputationem Judicum expressè addi debeat. Qui Commissario præfato citato, & præsentè, ad computorum solidationem procedant, & absque dicto Commissario, quem omnino semper adesse, sub pena privationis officii, mandamus, non possit ullo modo ullave in causa ad solidationem devenire.

*Administratores
librum
teneant in
quo &c.*

§. 38. Omnes autem rerum Camera Conductores, aliarumque Administratores, & pecuniarum Exatores, librum cotio vel membrana coopertum habeat, in quo aliquibus ex primis foliis in albis dimissis, fasciculis litteras, mandata, atque rescipta quæcunque, contractus denique ipsos ad verbum, quibus hujusmodi curæ, & exactiōni Præpositi, administrationem ipsam gesserint transcribere, & deinde rationes ipsas modo, & forma infra scriptis conscribere, conscriptas edere teneantur. Quilibet postmodum a Notario Camera, ut motus est, recipiatur. Et primò albo folio, nominibus Administratorum, administrationis genere, rationum qualitate, temporis quo redduntur spatio, & jurisjurandi substantia, brevioribus verbis inscribantur. Et subsequenter Præsident, & Thesaurarius, quid per Clericos Judices in eis animadvertendum sit, annotare, & annotatione ipsas manu eorum propria subscribere debeant.

*Rationum
redditis ubi
describenda
sunt.*

§. 39. Et ut ipsa rationum redditio faciliiori cognitione transigatur, earumque consolidatio semper, & ubique iusta, & fidelis appareat. Quod hujusmodi rationum justificationes in eodem, si id commodè fieri poterit, sin autem in alio libro, ab eo qui illas redditurus est, registrentur, & ad verbum litteræ, ac mandata Cameralia quæcumque, fides, ac instrumenta, & reliquæ omnes scripturæ ad rem pertinentes transcribantur, & ad earum singulas singulæ rationes, & particula seu partitæ referantur, adjecto unicuique earum folio, necnon citato ejusdem libri chartarum numero, quo justificationis quælibet descripta fuerit. Ilque liber priusquam in Camera una cum altero proferatur, ab ipsius Camera Computatore legatur, & cum originalibus scripturis, si eas rationem reddens penes se retinere voluerit, diligenter ab eodem conferatur, qui collatione facta, & scriptura fidei reperta, id attestetur manu propria his verbis utrobique in libro videlicet justificationum & quarumlibet ipsarum cum originali: In scripturis verò originalibus, & a tergo illarum cum Registro concordat, ejus nomine proprio subscripto.

*Clerici in
solidatione
videant
scripturas
originales.*

§. 40. Et nihilominus in ipsa computorum solidatione Clerici ad id deputati originalia mandata, seu eorum transumpta

authentica, & scripturas diligenter videre teneantur.

§. 41. Libri quoque præfati rationum eorumque singulæ partitæ, tam accepti, quam expensi, personas, causas, locum, annum, mensem, diem, ac summam adeo claros, atque distinctos contineant, ut qualis quantusque sit introitus, & exitus omnibus intelcat: Quin etiam fides acceptorum, tam privatas, quam publicas, Notariorumque de eis rogatum, ac nomina debitorum ejusdem Camera, ad rationem illam spectantium, ejusque quantitates pariter comprehendant. Et si ea de re contractus ullus celebratus, aliæ scripturæ, tam publica, quam privata, confecta fuerit, ea omnia in eodem vel altero libro præfato simul cum aliis registrentur, & singulatim, prout ipsa res exegerit, citentur. Et in qualibet exactiōne commissæ præponatur etiam taxa, deinde scribatur. Et demum residuum pecuniarum quantum id fuerit, & a quibus exigendum adnotetur. Per hoc enim introituum omnium Camera ratio hucusque in incerto posita, & valde obscura reddita omnibus perspicua fiet, ac negotia hujusmodi cautius expedientur, & Clericorum judicium firmitus, atque tutius reddetur.

*Librarius
que colligit
re ditiones.*

§. 42. Ipsorum denique computorum solidationes promptè semper omnibus patebunt, cum libros hujusmodi in Archivio ejusdem Camera Computatores præfati perpetuo retinere, & custodire teneantur.

*Et in Archivio
custodiantur.*

§. 43. Quod si secus fiat, libri ipsi non admittantur ac omni propterea fide careant. Administratores etiam, qui rationes confecerint, perjurio notentur. Notarius verò pro qualibet vice ducentorum ducatorum penam incurrat. Et si libris præfatis sub præscripta forma non confectis Clerici Judices ad solidationes computorum processerint, ducatis mille auri, præfate Camera applicandis, mulctentur, & ad interesse Filci teneantur. Vicecamerarius verò, & Thesaurarius Præsident, & alibi Camerales, si ipsi in culpa fuerint, Notro, & Successoris nostri arbitrio puniantur, Computator ab Officio removeatur, Rationes quoque superinde consolidatæ, & calculi facti, ac inde facta quæcumque, nullius sint roboris, vel momenti.

*Contrac-
tantes puni-
antur.*

§. 44. Clerici verò Judices, quibus ipsa rationum redditio demandata fuerit, non ut prius separatim, & alter post alterum rationes ipsas discutiant, sed Antiquiorem Posterior adeat, qui conjunctim, Administratores, & computatores præsentibus, citatoque Procuratore Filci, seu Commissario Camera cuncta perpendant, ponderent, & excutiant, admittenda admittant, rejicienda rejiciant, & dubia Parti, & Filco disputanda relinquant, quæ cum eisdem maturè examinata, atque discussa, prout eis iustum videbitur, ab ipsis, factò prius verbo in plena Camera, decidentur, & terminentur.

*Rationes &
Clerici se
discutunt
quodam modo
rationes.*

§. 45. Et quia ex tarda rationum redditione omnia in dies obscuriora redduntur, & ple-

*Administra-
tores ante
quodlibet ra-
tionem reddi-
dant.*

& ple-

& pleraque mala exinde provenire noscuntur, quæ quo longius protrahuntur, & inveterascunt, eo impeditiora sunt, & difficiliora explicantur. Quod Administratores omnes rerum Cameralium quocunque nomine nuncupati, qui rationes in Camera quoquomodo reddituri sunt, illas non in fine administrationis eorum, ut prius, sed si administratio ultra annum duraverit, singulo quoque anno in fine, illius, vel sequentis principio modo præmissis, reddere omnino teneantur; idque nisi iusta interdum suadente causa ipsi Camera aliter expedire videatur in ipso contractu, quem cum eis Camera de cætero inierit, exprimat, & ille ad id sub pena mille ducatorum similium etiam eidem Camera applicandorum, necnon ejusdem administrationis rationis amissione, quæ statim ab eis liberè auferri, & aliis concedi possit, omnino alstringantur.

§. 46. Et insuper quod præfatus Thesaurarius generalis, de omnibus, & singulis rebus, & pecuniis ab eo, vel Deputatis suis in hunc usque diem undecunque, & quomodocunque receptis, & expensis, ac etiam aliis Thesaurarius noster secretus, de quibuscunque pecuniis quas habuit, & percedit, necnon Magister Domus nostræ, accepti hucusque, & impensi, ac Gubernator Urbis, Procurator Fiscalis, necnon Magistri Viarum ejusdem Urbis, & quicunque alii nostri in Alma Urbe Magistratus, & Officiales, tam qui de præsentibus sunt, quam qui in præteritis fuerint, cujuscunque status, gradus, vel præeminentiæ sint, de quibuscunque condemnationibus criminalibus, seu poenis, aut compositionibus, ratione quorumcumque delictorum, & quarumcumque causarum ab eis hæcenus factis, aut administratis, vel exactis, & ad Camera Apostolicam spectantibus, deinceps verò Thesaurarius ipse generalis singulo quoque semestri, magister Domus autem ac Gubernator, Thesaurarius secretus, & alii omnes præfati, singulo trimestri rationem dictæ Camera in perpetuum reddere teneantur.

§. 47. Proprium autem sit inter cætera dicti Commissarii munus, demandatas Judicibus redditiones, rationes omnes, easdemque commissas, adnotare, & illarum celeberrimam expeditionem procurare, curareque ut id totum quod perfectio calculo reliquum fuerit, eidem Camera debitum ad manus Depositarii generalis, vel illorum ad quos spectaverit, seu decretum fuerit, quam primum re ipsa perveniat. Et ut Debitores remediis opportunis ad illud donec omnia integre perloluta fuerint, compellantur, contractuum omnium, atque Capitulorum scripturarum in Camera celebrandorum, & discutiendorum exempla, singulis Clericis, & Cameralibus, per dictos tres dies ante deferantur. Quod si ab officio sic sibi injuncto defecisse conspicerit, unius mensis salario, & jocalium portione, sibi in proxima divisione obventura, & si iterum deficiat

salario semestris integri puniatur, tertia verò vice officio sunt perpetuo privatus existat.

§. 48. Verum cum magna atque ampla negotia, quæ quotidie in Camera geruntur, pro eorum varietate atque multitudine quadam ab Antecessoribus neglecta, partim in diurna obscuritate latuerint, partim etiam prorsus emanerint, unde dicti Clerici, & Camerales in summa illorum ignorantia versantes, plerumque consilii accipites sapissimeque distracti, rem ipsam vel imperfectam relinquant, vel cum magno ejusdem Camera detrimento, diversam agunt, fuerintque propterea ab ipsius Clericis, & Præfatis Computatores Camera, una cum alio ab eis pro tempore substituto, superioribus mensibus constituti, atque præfati curæ conficiendi librum majorem, in quem omnia ad Camera quomodolibet spectantia in dies singulos ab eis distinctè conscriberentur, atque certo ordine congererentur. Nos itaque hoc non minus, necessarium, quam utile: harum serie approbantes, & innovantes, similiter statuimus, & ordinamus, quod ipsi Deputati, & Præfati, omnes, & singulos introitus, ac exitus eidem Camera in dies obvenientes, quicunque fuerint, illiusque debitorum & creditorum nomina, indequaque provenientia, in hoc ipso libro majori describant. Concessionum quoque rerum Cameralium omnium contractuum qui continuo in Camera celebrantur argumentum, atque substantiam, eorumque diem, & annum. Notariumque inde rogatum quam brevissime perstringant, declarentque Camera, & Administratores quoscunque, prout res postulaverit, debitores, & creditores, eorumque quantitates claras, atque distinctas apponant. Nuntios etiam Apostolicos, Collectores, Subcollectores, Thesaurarios, Depositarios, & Commissarios, pecuniarum Exactores, ac reliquos omnes, qui ad aliquod negotium Camera expediendum admittentur, breviter conscribant, Brevia, literas patentes, & facultates, ac mandata Cameralia quæcunque adnotent, diem, & annum, quibus illa expedita fuerint, adijciant, & a quo Clerico subscripta; Notarioque expedita, & denique ubi registrata sint, compendio explicant, & quæ quidem omnia, & singula incorrupta serventur, & integra custodiantur.

§. 49. Præterea volumus & ordinamus omnes quibuscunque negotiis Cameralibus, tam in Urbe, quam extra eam Perfectos antequam illa exerceant, & ab Urbe recedant, expeditiones suas, quoscunque nomine nuncupatas, ejusdem Computatoribus in eodem libro adnotandas exhibere, ipsaque nisi sic annotatas, & in illarum tergo pet alterum ex eisdem computatoribus de hoc fidem facientem subscriptas, illis restitui omnino prohibemus. Pro earum verò expeditionum annotatione, subscriptione, & resti-

H h h h

tutid

Theſaurarius & alii
Papa Miniſtri
ſunt quando
rationem
reddere de-
beant.
De Theſauri
munere vide
Bull. 100.
ſic. V.

Commiſſarii
Cam. offi-
cium.

Ad quod vi-
de etiam
Bullam 44.
ſic. V.

Ministrorum
Camera ex-
pedientes
regissentur
& subscripti
sunt a tergo
pro Computa-
toribus.

tutione. Computatores præfati caveant à Partibus, etiam ultro dantibus, quicquam accipere, quod si secus fecerint, poena privationis Officii, seu alias arbitrio Cameræ puniantur.

*Ministri ju-
vent & ca-
viant ut his.*

*Poenæ ab-
solvem fideles
computatores
vide in Pau-
li III. cons.
40. fol. 679.*

§. 50. Et insuper quod omnes cujuscunque gradus atque dignitatis fuerint, res ipsius Cameræ ubilibet, & quomodocunque administraturi, priusquam administrationem suscipiant, jurent in manibus Camerarii nostri, negotium, atque curam sibi commissam, rectè, & fideliter se esse gesturos, rationes tempore debito ritè reddituros, reliquum restituros, librosque rationum legitime conscripturos, ac illos intra tempus, quod eis, dum proficiuntur, præfixum fuerit, etiam infullos, in Cameram exhibituros eaque omnia se ritè, & fideliter præstituros penes unum ex Notariis Cameræ idoneè caveant. Ac cautio sic ab eis præstita in eodem libro majori ab eisdem Computatoribus summarim annotetur, quod si ab eis, impedimento cessante prætermisum nec intra dictum tempus impedimentum hujusmodi doctum atque comprobatum fuerit, ultra poenas in cautione hujusmodi contentas, arbitrio Cameræ puniantur.

*Computato-
rum Cameræ
officium.
Ad quos vis
de supra &
infra præ-*

§. 51. Eisdem quoque Computatores inventarium seu Indicem omnium, & singulorum librorum, & rationum, quas hactenus in dicta Camera redditæ sunt, & in posterum redduntur, distinctè, & ordinatè conficiant, in quo rationes ipsæ cujuscunque rei fuerint à quo administratæ, & redditæ, illarum quoque dies, & annus stricte demonstrantur, ac hujus Indicis, seu Inventarii exemplum uterque eorum continuè apud se contineat quibus librum nullum, nullasve rationes ad Cameram spectantes cuiquam, nisi Clerico, & Camerali reddere, vel in manibus dimittere liceat. Si quis autem ex Cameralibus eorum aliquem pro rebus Cameralibus videre, & apud se retinere voluerit illum de manudictorum Computatorum accipiat, & in eorum libello, ad hoc tantum deputato, se illum recepisse scribat, & intra dies quindecim ad summum restitutum promittat. Qui verò ex Computatoribus id facere neglexerit, suo sit Officio ipso jure privatus, & pro libro, & scripturis propterea deperditis damnum, & interesse, tam Cameræ, quam Parti juxta formam literarum piæ memoriæ Julii II. & Leonis X. etiam Rom. Pontificum prædecessorum præfatorum, omninò reficiat, vel alias arbitrio Cameræ puniatur.

*Librorum, &
scripturarum
Cameræ ec-
cipatur
excommuni-
cationis pe-
nam incur-
vant.*

§. 52. Verum cum multi varii multique libri, ac quamplures, diversæque scripturarum Cameralium, ob nullam vel modicam in illis custodiendis, conservandisque hucusque adhibitam diligentiam, variis in locis, dispersi, atque dissoluti, & à plerisque detineantur, in maximum Cameræ detrimentum, Volumus etiā, & ordinamus, omnes, & singulos illorum Detentores, & Occupatores, ac hujusmodi occultationis con-

focios & participes, nisi in Urbe intra octid, & extra eam intra triginta dies à die notitiæ publicationis præsentium numerando, pro qua Nos alias literas nostras, quæ publicentur, decernere intendimus, eosdem libros, & scripturas ad Computatores, & Custodes præfatos detulerint, vel easdem personas detinentes, conscias, & participes denuntiaverint, excommunicationis majoris laqueo subiacere.

§. 53. Quos quidem Computatores, & Custodes pro tempore existentes, cum illorum Officium sit maximi ponderis atque momenti, priusquam ad illius exercitium admittentur, iurejurando astringi, & idoneè cavere volumus, præfatum officium se rectè, & fideliter executuros, omniaque & singula eis præscripta stricte custodituros, & diligenter observaturos.

§. 54. Postremo, cum valde inconveniens, & à jure alienum sit, quod quis in concernentibus proprium commodum suum se iudicem constituat, pariter constituimus, & ordinamus, quod Clerici præfati pro aliquo munere, seu onere, ordinario vel extraordinario à Romano Pontifice pro tempore sibi injuncto, salarium, seu mercedem sibi ipsis statuere, & declarare non possint, sed illud ab eodem Pontifice, vel eo, cui ea cura demandata fuerit, qualitate personæ, & negotii commissi consideratis, ordineur.

§. 55. Decernentes constitutiones, statuta, ordinationes, & decreta Nostra præmissa, sanctè, & inviolabiliter ab omnibus, etiam sub sententiis, censuris, & penis præmissis, perpetuo observari, sicque & non aliter per quoscunque censi, iudicari, diffiniri, & interpretari debere. Nec non ex tunc irritum, & inane quicquid secus super his, omnibusque, & singulis aliis præmissis, per præfatos, aut quoscunque alios, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari.

§. 56. Quocirca dilecto Filio nostro Vicerotio Sanctæ Mariæ in Vialata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore esistenti nostro, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Camerario per Apostolica scripta, illi etiam in virtute sanctæ obediendiæ districte præcipiendo, & ejus etiam quo ad hoc conscientiam onerando, pari motu mandamus, quatenus præsentis literas, & in eis contenta quæcunque tam in dicta Camera, quam extra eam, ubi quando, & quoties opus fuerit, solemniter publicari, & ejusdem Cameræ libris registrari, ac per omnes, quos illæ concernunt, inviolabiliter observari, & debita executioni demandari, ac illas quoties pro parte alicujus interesse habentis requisitus fuerit, in iudicio, & extra exhiberi faciat. Ac universos, præfatos ad illorum observationem censuris, & penis præmissis, quacunque mora cessante, cum effectu cogat, & compellat. Contradiatores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, auctoritate nostra,

*Computato-
res Cameræ
iurejurando
causam offi-
cium fideles
ter admittunt.*

*Clerici fide-
lium fideles
statuere non
possunt.*

*Decretis
attendant.*

*Executores
deputati
Camerarii.*

stra, appellatione postposita, compescendo.

Clausula. §. 57. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dictæ Camerae juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in singulis Prædecessorum præfatorum, ac nostris litteris prædictis, cautum fuit non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma, & effectus publicæ actionis. §. 58. Ut autem constitutiones, Statuta, ordinationes, & decreta nostra huiusmodi ad singulorum, quos oportet notitiam perveniant, nec illorum ignoratio quempiam excuset, volumus, ac etiam dicta Apostolica auctoritate mandamus, quod præfentes Litteræ Basilicæ Vaticanæ, & dictæ Camerae valuis, nec non in Acie Campi Floræ, aliisque publicis, & opportunis Almae Urbis præfate locis, per unum ex Curforibus nostris de more affigantur, & ibi quantum ad lecturam earum opus fuerit, permaneant.

Hæc consilium legatur, an quolibet in prima Camera. §. 59. Ac singulo quoque anno in perpetuum in eadem Camera, quæ mensis Octobris prima habebitur, per novissimum Clericum tunc præsentem palam, & alta voce ad verbum line intermissione legantur.

Transumptio remanet fidelis. §. 60. Quodque illarum exemplis fideliter exscriptis, ac etiam impressis unius Notarii Camerae manu subscriptis, & Cameraarii præfati sigillo obsignatis, eadem prorsus fides ubique locorum, etiam in iudicio adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. Ann. 5. 1. Novemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Cal. Novemb. Pontificatus nostri anno 5.

Iurisdicção, & facultates Camerarii, & Magistrorum Viarum Urbis super iure congrui.

GREGORIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Recordum. Quæ publicè utilia, & decora esse huic Almae Urbis, ratio ipsa atque usus docuit, ea privatis cupiditatibus ac commodis præferenda censemus.

Causa huius consilii. §. 1. Cum itaque fel. mem. Pius Papa V. Prædecessor noster nonnullas per fel. record. Sixtum IV. Leonem X. & Pium etiam IV. similiter Prædecessores nostros ad ornatum Urbis editas constitutiones, unâ cum decreto Camerae Apostolicæ de Inquilinis in emptionibus domorum præferendis, tamquam iuris communis correctorias, & quæ nimis late à iudicibus interpretatæ causam injuriæ quamplurimis Pauperibus inferendæ præberent, duobus editis scriptis, quorum solam Signaturam sufficere voluit,

Motu proprio abrogasset, & ad viam Juris communis reduxisset, Dilecti Filii Senatus Populi que Romanus abrogationem, & reductionem huiusmodi ægre ferentes, initio Pontificatus nostri, & alias per sæpe publico decreto à Nobis enixè postularunt supplices, ut litteras præfatas Pii V. uti decori publico, ac multorum Civium Commoditati infensas, tollere pro nostro erga hanc Almam Urbem paterno amore dignaremur. Quam rem dum Nos diutius differimus, plurimorum eandem ob causam querimonias expostulantium substinuimus, quin etiam intellexerimus publicum ipsius Urbis ornatum deferri, & magnifica ædificia jam pridem inchoata, propter nimiam quorundam cupiditatem interrupta pendere, plurimoque ea de causa ædificandi consilium abjecisse. Quibus malis, quo minimo Civium nostrorum, ac Curialium detrimento fieri possit, moderi cupientes, cum etiam in litteris Sixti, ac Leonis, ac Pii Quarti huiusmodi multa addenda, & minuenda, ac alias animadversione digna apparerent, opportunum arbitrati sumus, omnibus prædictis Sixti, Leonis, & Piorum litteris antiquatis, & abrogatis, quæ ab illis ad publicum Urbis, illiusque districtus ornatum, æris salubritatem, ac privatorum etiam commoditatem providè tunc ordinata fuerant, ea magis commoda his temporibus ratione moderata, simulque ea quæ nos de novo statuenda duximus, una complecti omnia, nè publicum bonum, ac decus jacere diutius paterentur.

§. 2. Itaque dictas, ac quas cumque alias Prædecessorum litteras, quatenus ad aliquod eorum, quæ his Nostris litteris continebuntur, pertinent, deque aliquo eorum statuunt, aut disponunt, antiquantes, & abrogantes, atque penitus revocantes, & tollentes, de potestatis Nobis tributa plenitudine statuimus, quod qui pro tempore fuerint S. R. E. Camerarius, atque Ædificiorum, Viarum Urbis Magistri, quacumque Urbis parte necessarium atque utile fore cognoverint, possint pro Viis, arcibus, plateis, aliisque locis publicis, sive veteribus dirigendis, & ampliandis, sive novis ducendis, & constituendis, cogere Dominos domorum & locorum quorumlibet, tam Ecclesiasticos quam Sæculares quacumque dignitate præditos, ut vendant Conservatoribus, aut Syndico ejusdem Urbis domos, & loca, quæ Camerarius & Magistri prædicti ad id necessaria duxerint, sive illa Domini ipsi habitent, sive aliis locare soliti sint, pretio à Magistris prædictis statuendo.

§. 3. Ubi verò aliquas ruinas esse perceperint, locavè aperta viis publicis hærentia, ne laceræ atque inhabitatæ domus, interruptaque spaciis interjacentibus viarum septa, Urbis deformitatem atque incommoditatem afferant, curent ipsi Camerarius & Magistri eas celeriter sarciri, itaque quoscunque Dominos, sive directores, sive utiles

Hhhh 3 domo.

Abrogatis constitutionibus, tum Apostolicis, licet non cuncta disposita in hac consist. & facultas Camerarii & Magistrorum cogen. Dominos locorum ad ea vendendum pro via, & loca publici dirigendi.

Domesque diruunt, etiam aliquæ loca vacua existentia potest vias publicas claudere.